

ПОЕТИКА СРПСКОГ РЕАЛИЗМА

СРПСКА КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК СА КОМПАРАТИСТИКОМ (ГРУПА 06)

ПРОГРАМ

1. Поетика реализма (опште одлике и специфичности)

2. Приповедни свет; теме и мотиви

3. Књижевни јунак; репрезентативност, типичност, индивидуализација;

4. Генологија

4.1. Поетика реалистичке приповетке – Јован Грчић Миленко; С. М. Љубиша, Лаза Лазаревић, Јанко Веслиновић, Стеван Сремац, Симо Матавуљ, Светолик Ранковић Илија Вукићевић, Радоје Домановић.

4.2. Поетика реалистичког романа – Јаков Игњатовић, Стеван Сремац, Симо Матавуљ, Светолик Ранковић

4.3. Документарно-уметничка проза – Љубомир Ненадовић, Јаков Игњатовић, Пера Тодоровић, Симо Матавуљ.

4.4. Поетика драме – Коста Трифковић, Бранислав Нушић.

4.5 Лирика и поетика – Војислав Илић; поезија српског реализма.

5. Теорија прозе

5.1. Приповедач и прича;

5.2. Време у књижевном тексту;

5.3. Хронотопи;

5.4. Мотивација;

5.5 Фокализација;

5.6. Облици – дијалог, монолог, полилог, солилоквиј; коментар, дескрипција, нарација; оквирни облици и дијегетички нивои

6. Поетика и стилистика

7. Границе поетике: Други у књижевности реализма (имаголошки аспекти реалистичке поетике);

7. 1. Поетика границе –традиција и реализам; модерност и реалистичност

ПИСЦИ И ДЈЕЛА

ЈАКОВ ИГЊАТОВИЋ

Милан Наранџић, Вечити младожења (одломци), Васа Реишпект или Трпен спасен, Мемоари (одломци)

ЉУБОМИР П. НЕНЕДОВИЋ

Писма из Италије, Писма из Немачке

СТЕФАН МИТРОВ ЉУБИША

Кањош Мацедоновић, једна новела из Причања Вука Дојчевића (уз уводни део и оквирну причу)

ЈОВАН ГРЧИЋ МИЛЕНКО

У гостионици код Полу-звезде на имендан шантавог торбара. Сремска ружа

МИЛОВАН ГЛИШИЋ

Глава шећера, Рога и После деведесет година

ПЕРА ТОДОРОВИЋ

Дневник једног добровољца (одломци), Књижевна писма

ЛАЗА ЛАЗАРЕВИЋ

Први пут с оцем на јутрење, Све ће то народ позлатити, Ветар, Швабица

СИМО МАТАВУЉ

Бакоња фра Брне, Нови свијет у старом Розопеку, Букан Скакавац, Поварета, Пилипенда, Ошкопац и Била, Београдска деца, одломци Биљежака једнога писца

СТЕВАН СРЕМАЦ

Поп Ђира и поп Спира, Зона Замфирова или Вукадин, «Чесна старина!...», Ибиш-ага, Кир Герас

ЈАНКО ВЕСЕЛИНОВИЋ

Град, Вечност и Кумова клетва

ИЛИЈА ВУКИЋЕВИЋ

Мишко Убојица и Прича о селу Врачима и Сими Ступици

СВЕТОЛИК РАНКОВИЋ

*Горски цар или Сеоска учитељица, Стари врускавац,
Сеоски добротвор*

РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ

*Данга, Вођа, Страдија или Краљевић Марко по други пут
међу Србима*

КОСТА ТРИФКОВИЋ

Љубавно писмо или Француско-пруски рат или Избирачица

БРАНИСЛАВ НУШИЋ

*Сумњиво лице или Народни посланик, Госпођа министарка,
Покојник, Аутобиографија*

ВОЈИСЛАВ ИЛИЋ

*Зимско јутро, Јесен, Јутро на Хисару код Лесковца, Зимска
идила, Клеон и његов ученик, Запуштени источник, Кад се
угаси сунце*

СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ

Чланци Певање и мишљење и Реалност у поезији

ЉУБОМИР НЕДИЋ

*О књижевној критички (Целокупна дела, књ. 1), Новија
српска лирика и њени критичари (Целокупна дела, књ. 2)*

ОСНОВНА ЛИТЕРАТУРА

- Рене Велек: *Појам реализма у књижевном зналству*, у: Критички појмови, 1966, 149-166.
- Амон, Филип: *Дискурс подређен правилима*, у: Трећи програм РБ, 85 (1990).

- ☑ Бал, Мике: *Наратологија: теорија приче и приповедања*, Београд, 2000.
- ☑ Бахтин, Михаил: *Проблем говорних жанрова*, у: Трећи програм РБ, бр. (47), 1980.
- ☑ Бахтин Михаил, *О роману*, Београд, 1989; (одломци)
- ☑ Деретић, Јован: *Поетика српске књижевности*, Београд 1997 („Приповетка и роман“).
- ☑ Женет, Жерар: *Фигуре* („Вероватност и мотивација“, „Границе приповедања“), Београд, 1985.
- ☑ Живковић, Драгиша: *Европски оквири српске књижевности*, II, V, Београд, 1994. (одломци)
- ☑ Иванић, Душан и Вукићевић, Драгана : *Ка поетици српског реализма*, Београд, 2008.
- ☑ Иванић Душан: *Облик и вријеме*, Београд,, 1995. (Аутобиографско-мемоарска проза у српској књижевности 18. и 19 вијека; Мемоари Јакова Игњатовића у контексту српске мемоаристике 19. вијека, Књижевни аспекти *Биљежака једног писца* Симе Матавуља 19- 80).
- ☑ Иванић Душан: *Поезија српског реализма*,у: *Ка генези српске поезије*, Београд,2011, 301- 313.
- ☑ Максимовић Горан; *Тријумф смијеха*, Ниш, 2003. (одломци)
- ☑ Маркјевич Хенрик: *Реализам, натурализам, типичност у: Наука о књижевности*, Нолит, Београд, 1974, 173-208;
- ☑ Мелетински Јелеазар: *Историјска поетика новеле*, Нови Сад, 1996. (Од романтизма до реализма, 19. век – 270-326).
- ☑ Петковић Новица: *Огледи о српским песницима*, Београд, 1999. (Ритам и интонација у развоју српског стиха 7-66);
- ☑ Штанцл, Франц: *Типичне форме романа*, Нови Сад, 1987.

ЛИТЕРАТУРА

- ✓ Богдан Поповић: *Сабрана дела*, 1 (Огледи о српској књижевности), Београд., 2001;
- ✓ Димитрије Вученов: *О српским реалистима и њиховим претходницима*, Београд, 1970;
- ✓ Драгана Вукићевић: *Огледи о српском реализму*, Краљево, 2003.
- ✓ Драгана Вукићевић: *Анархија текста*, Београд, 2011.
- ✓ Драгиша Живковић: *Европски оквири српске књижевности*, 1—6, Београд, 1998;
- ✓ Душан Иванић, Драгана Вукићевић: *Ка поетици српског реализма* Београд, 2007.
- ✓ Душан Иванић: *Српски реализам*, Н. Сад, 1996;
- ✓ Душан Иванић: *Свијет и прича*, Београд., 2002;

- ✓ Јован Деретић: *Српски роман 1800—1950*. Београд., 1981;
- ✓ Јован Скерлић: *Историја нове српске књижевности*, Београд., 1914; *Писци и књиге*, 3, Београд 1964;
- ✓ Љубиша Јеремић: *Трагички видови старијег српског романа*, Нови Сад, 1987;
- ✓ Милан Кашанин: *Судбине и људи - огледи о српским писцима*, Београд., 1968;
- ✓ Миодраг Поповић: *Историја српске књижевности: Романтизам*, 2—3. Београд., 1970;
- ✓ Павле Поповић: *Сабрана дела*, књ. 6 (Нова српска књижевност, 2), Београд., 1999;

ЈАКОВ ИГЊАТОВИЋ

Јован Деретић: *Српски роман од 1800-1950*; Драгиша Живковић: *Европски оквири* (књ. 2), Душан Иванић: *Свијет и прича*.

ЉУБОМИР П. НЕНАДОВИЋ

Павле Поповић (Љ. П. Ненадовић: СКЗ, књ. 165, или *Сабрана дела П. Поповића*, књ. 6); Миодраг Поповић, *Историја српске књижевности* књ. 2.; Драгана Вукићевић: *Писма из Немачке Љ. Ненадовића*, у: *Анархија текста*, Београд, 2011; *Нова читања Љубомира П. Ненадовића*, Ваљево, Београд, 2013.

СТЕФАН М. ЉУБИША

Љубомир Недић (Целокупна дела, књ. 2); Ново Вуковић: *Приповијетке Стефана Митрова Љубише*, Београд, 1985; Душан Иванић: *Свијет и прича*.

ЈОВАН ГРЧИЋ МИЛЕНКО

- ☑ Драгиша Живковић (књ. 2); Драгана Вукићевић: *Драгана Вукићевић: Наративна оптика Јована Грчића Миленка*, *Огледи о српском реализму*, Краљево, 2003;

КОСТА ТРИФКОВИЋ

Васо Милинчевић: *Сценски артизам Косте Трифковића*, *Комедије и драмолети К. Трифковића (Српска књижевност - Драма)* или *Српска драма до Нушића*, Београд, 1985, или Јован Христић: *Есеји*, Нови Сад 1994.

МИЛОВАН ГЛИШИЋ

Димитрије Вученов: *О српским реалистима и њиховим претходницима*; Иванић: *Српски реализам и Свијет и прича*; *Глишић и Домановић*, зборник, избор, Београд, 2009.

СВЕТОЗАР МАРКОВИЋ

Јован Скерлић: *Историја нове српске књижевности*.

ПЕРА ТОДОРОВИЋ

Пера Тодоровић: Зборник радова, 1999 (Вукићевић).

ЛАЗА ЛАЗАРЕВИЋ

- Милан Кашанин: *Судбине и људи*; Димитрије Вученов: *Приповетке Лазе Лазаревића*, 1986; Д. Живковић, књ. 5; Д. Иванић: *Свијет и прича*. Драгана Вукићевић, Снежана Милосављевић Милић, *Огледавања- Лаза Лазаревић и Симо Матавуљ*, Ниш, 2014.

ЈАНКО ВЕСЕЛИНОВИЋ

Скерлић: *Писци и књиге*, књ. 3, Димитрије Вученов: *О српским реалистима и њиховим претходницима*; Јанко Веселиновић, проза, периодика, позориште, зборник, Београд, 2006; Јанко Веселиновић, зборник, избор, Београд, 2013.

ВОЈИСЛАВ ИЛИЋ

Скерлић: *Писци и књиге*, књ. 3, Драгиша Живковић (књ. 5); Миодраг Павловић: *Културноисторијска свест Војислава Илића у: Поезија и култура*, Београд, 1974; Душан Иванић: Војислав Илић, у: *Ка генези српске поезије*, Београд 2011.

СИМО МАТАВУЉ

- Иво Андрић: *О мајстору приповедачу* (Сабрана дела Иве Андрића, 13/2); Живковић (књ. 5), Душан Иванић: *Свијет и прича*; Драгана Вукићевић, Снежана Милосављевић Милић, *Огледавања - Лаза Лазаревић и Симо Матавуљ*, Ниш, 2014.

СТЕВАН СРЕМАЦ

Милан Кашанин: *Судбине и људи*; Деретић: *Српски роман од 1800-1950*, Павле Поповић: Стеван Сремац: човек и дело / *Сабрана дела Павла Поповића*, књ. 6; Ана Радин: *Уметност приповедања Стевана Сремца*, 1986; А. Г. Матош: Стеван Сремац/ *Есеји и фелтони о српским писцима*, Београд., 1952; Горан Максимовић: *Магија Сремчевог смијеха*, Ниш, 1998.

БРАНИСЛАВ НУШИЋ

Јосип Лешјић: *Нушићев смијех*, 1981; Р. Јовановић: Предговор у: *Изабране комедије и драме Б. Нушића*, 1987 (*Српска књижевност - Драма*); Јосип Лешјић: *Бранислав Нушић: живот и дјело*, Н. Сад, 1989.

ИЛИЈА ВУКИЋЕВИЋ

Драгиша Живковић: *Европски оквири српске књижевности* (књ. 5).

СВЕТОЛИК РАНКОВИЋ

Љубиша Јеремић: *Трагички видови старијег српског романа*; Драгана Вукићевић: *Огледи о српском реализму*.

РАДОЈЕ ДОМАНОВИЋ

Богдан Поповић: Алегорична сатирична прича у: *Огледи из књижевности и уметности*, 1, 1927 (такође едиција *Српска књижевна критика*, избор радова Б. Поповића или Сабрана дела БП, књига 1); Димитрије Вученов: *Домановићева сатира као приповетка*, 1983; *Глишић и Домановић*, зборник, избор, Београд, 2009.

ИСПИТНА ПИТАЊА

1. Појмови: поетика, историјска поетика
2. Појам *реализам* (аспекти значења)
3. Мимезис, миметичност
4. Елементи геопоетике српског реализма
5. Жанровски систем епохе/периода реализма
6. Прозни жанрови
7. Састав (склоп, облици) приповједачког дјела (унутрашњи, спољашњи)
8. Технике приповиједања (објективно, персонализовано и сл., приповиједање/описивање)
9. Прича/фабула
10. Заплет (конфигурација приче)
11. Статус приповједача
12. Ауторски приповједач
13. Опис и приповиједање
14. Лик
15. Читалац у прози српских реалиста
16. Реалистички стил: општа својства, дијахроне промјене (развој)
17. Друштвеноисторијски контекст књижевности реализма
18. Модел свијета у реалистичкој прози (просторно-временски односи, каузалност)
19. Аспекти генезе реалистичких дјела
20. Теме и мотиви реалистичке прозе (појам *тема*, *мотив*)
21. Мотивација, мотивацијски системи
22. Динамика епохе (типови/моделу реализма): синхрони и дијахрони статус модела реализма
23. Моделу/типови реализма
24. Поетика протореализма (Ј. Игњатовић)

25. Програмски реализам: идеје и форме
26. Поетика фолклорног реализма
27. Жанрови фолклорног реализма
28. Говорни жанрови и конструкција фабуле у фолклорном реализму
29. Елементарни (једноставни) облици у прози реализма
30. Етнолошки код у српском реализму
31. Поетски реализам: однос према другим моделима реализма
32. Развијени реализам: основна својства
33. Наратор и наратар
34. Телеолошки аспекти реалистичке прозе
35. Дескрипција (у српском реализму)
36. Приповиједање у 1. и у 3. лицу
37. Коментар, облик приповједачких текстова
38. Поезија (лирика) и поетика реализма
39. Лирска нарација
40. Лирска дескрипција
41. Симболизација у лирици
42. Тип и типичност
43. Приповиједање (водећи чиниоци/ технике/средства)
44. Перспектива/ Тачка гледишта/ Фокализација
45. Сказ/ Поетика сказа
46. Слика као жанр
47. Хронотопичност
48. Хронотоп пута
49. Хронотоп причања
50. Документарно-умјетнички жанрови (мемоари, аутобиографије, путописи)
51. Драма (комедија, друштвена драма) и поетика реализма
52. Дезинтеграције реализма – аспекти поетике
53. Модернизација облика излагања (унутрашњи монолог, доживљени говор, мотивација)
54. Имаголошки аспекти српске реалистичке прозе (слика другог)
55. Реализам и савремена књижевнотеоријска истраживања (постколонијализам, нови историзам, имагологија, женске студије – студије рода)
56. Поетика реализма у књижевној критици епохе (С. Марковић, А. Николић, П. Годоровић, Љ. Недић)